

**ความคิดเห็นของผู้รับบริการในแหล่งฝึกปฏิบัติต่อการปฏิบัติงาน
ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ 1
ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์**
**Patients' Opinions Towards Student Performance in a Practicum in Nursing
of Maternal and Newborn Nursing and Midwifery I Course,
Faculty of Nursing, Prince of Naradhiwas University**

นิชรีน เจ๊ะมามะ^{1*}, ศิริพันธ์ ศิริพันธ์¹ และ ศศินาภรณ์ โลहितไทย¹
Nisreen Chemama^{1*}, Siriphan Siriphan¹ and Sasinaphorn Lohitthai¹
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้รับบริการในแหล่งฝึกปฏิบัติต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 และศึกษาข้อเสนอแนะของผู้รับบริการในแหล่งฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับบริการ ที่มารับบริการแผนกฝากครรภ์ ห้องคลอด และห้องคลอด โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ โรงพยาบาลระแงะ และโรงพยาบาลบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 466 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2) แบบสอบถามความคิดเห็น ต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรง และความเที่ยงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ .83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และข้อเสนอแนะทำการวิเคราะห์จัดกลุ่มเนื้อหาของข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

ผู้รับบริการส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.98$, $SD=0.81$) ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($M=4.57$, $SD=0.64$) รองลงมา คือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ($M=4.13$, $SD=0.77$) และด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ($M=4.01$, $SD=0.82$) ส่วนด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษา ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($M=3.52$, $SD=1.02$) โดยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาความรู้ทางทฤษฎี เพื่อไปประยุกต์ใช้ในการการปฏิบัติการพยาบาลจริง และการเตรียมนักระหว่างก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับนักศึกษาเมื่อขึ้นฝึกปฏิบัติงานที่โรงพยาบาล

คำสำคัญ: ความคิดเห็น, การปฏิบัติงานของนักศึกษา, รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: nisying.55@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ 082-1422447)

Abstract

This descriptive study aimed to explore patients' opinions towards student's performance in a practicum related with maternal and newborn nursing and midwifery I course. Sample was 466 clients who received care in antenatal, delivery and postpartum units at Naradhiwas Rachanakarin, Ra-ngae, and Bacho Hospital in the Narathiwat district. Purposive sampling was applied. The instrument for the study was a questionnaire which consisted of three parts: 1) demographic data, 2) opinions towards student performance in a nursing practicum, and 3) feedback on the performance of nursing students. The questionnaire validity was validated by experts. And its reliability was verified by using Cronbach's alpha coefficient, yielding a value of 0.83. The data were analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The results of the study showed that most of participants, overall, scored their opinions toward nursing student at a high level ($M=3.98, SD=0.81$). Mean score of nursing student personality was at the highest level ($M=4.57, SD=0.64$), followed by participation in nursing activities ($M=4.13, SD=0.77$) and applicability of nursing activities ($M=4.01, SD=0.82$). In the other hand, mean score of knowledge competency of nursing activities was the lowest ($M=3.52, SD=1.02$). Recommendation includes the development of theoretical curriculum to more clinical issues and to better prepare nursing students prior to their practicum in order to increase their confidence in themselves as health profession.

Keywords: Practicum, Patients' Opinions, Student Performance, Nursing of Maternal and Newborn Nursing and Midwifery I Course

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ให้เป็นพยาบาลวิชาชีพออกไปปฏิบัติภารกิจเพื่อการบริการสุขภาพอนามัย ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และผู้รับบริการ เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพเชิงปฏิบัติ (Practice Oriented Discipline) (ศุภิสรา สุวรรณชาติ, 2553) วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีการปฏิบัติเป็นแกนกลาง ซึ่งการศึกษาวิชาชีพพยาบาลประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งต้องสัมพันธ์ สอดคล้องกันไป ภาคทฤษฎีมุ่งให้ความรู้ด้านวิชาการเป็นหลัก ส่วนภาคปฏิบัติถือว่าเป็นหัวใจของการเรียน การสอนพยาบาลศาสตร์ เนื่องจากนักศึกษาพยาบาล ต้องนำความรู้ในเชิงทฤษฎีมาเชื่อมประยุกต์สู่การบริการ พยาบาล (อาภรณ์ทิพย์ บัวเพชร และวรรณิ จันทรสว่าง, 2554) โดยการฝึกปฏิบัติในคลินิกนักศึกษาพยาบาล จะ ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ด้วยตนเอง ทั้งในเหตุการณ์ปกติ และฉุกเฉินเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเจ็บป่วย เพื่อให้เกิดทักษะการพยาบาลโดยตรง มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ (Fothergill & Higuchi, 1995) และช่วยให้ ผู้เรียนได้สัมผัสกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง พัฒนาทักษะในการตัดสินใจ และพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์

เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้เชิงทฤษฎีในหลักการ และให้เหตุผลได้ (สมจิต หนูเจริญกุล, 2543) ในการสอนพยาบาลภาคปฏิบัติที่สถานฝึกปฏิบัติงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ให้บริการ พยาบาล มีความสำคัญต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา เนื่องจากเป็นผู้ที่ให้ความรู้ แนะนำ ชี้แนะ และให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ของนักศึกษา ดังนั้นถือเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเพื่อคุณภาพของนักศึกษาที่จะไปประกอบวิชาชีพในอนาคต การจัดระบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ ตัวป้อน กระบวนการดำเนินการเรียนการสอน และผลผลิต การวัดและประเมินผลผู้เรียน เป็นกระบวนการหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นวัดหรือตรวจสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน พิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้บรรลุตามเป้าประสงค์ หรือวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเพียงใด มีสิ่งใดต้องการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น (ศิริชัย กาญจนวสี, 2548) พบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ หลังจากที่ได้ประเมินผลการเรียนการสอนแล้ว จะทำให้ทราบว่า การเรียนการสอนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด หากมีข้อบกพร่องก็สามารถวิเคราะห์ผล แล้วย้อนกลับมาเพื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มกระบวนการ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขระบบการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับให้รวดเร็วที่สุด มิใช่เพียงเฉพาะผู้สอนเท่านั้นแต่รวมถึงผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามต้องการ (Gerlach & Ely, 1980) นอกจากนั้นยังมีการศึกษาของยูวดี วัฒนานนท์ (2552) ที่พบว่า การวัดและประเมินผล จากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพยาบาล นำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เกิดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์การเรียนที่กำหนด ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้ให้บริการถือบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพสาขาพยาบาล เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิด และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล อีกทั้งจากการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่ พบการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อพยาบาล ยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาล ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงได้มีการจัดการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ ให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง สามารถให้การพยาบาลบุคคล ครอบครัว และชุมชนได้ครอบคลุมการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันภาวะเสี่ยง และการเกิดโรค การดูแลรักษา การฟื้นฟูสุขภาพ โดยยึดหลักองค์รวมครอบคลุม กาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ ตามความหลากหลายทางวัฒนธรรม รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 ที่มีการจัดให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติให้การพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ในระยะก่อนตั้งครรภ์ การวางแผนครอบครัว ภาวะมีบุตรยาก ระตั้งครรภ์ ระยะคลอด ระยะหลังคลอด และทารกแรกเกิดในภาวะปกติหรือมีความผิดปกติเล็กน้อย โดยใช้กระบวนการพยาบาล ที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และความหลากหลายทางวัฒนธรรม (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 2554) โดยได้จัดให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานที่แผนกฝากครรภ์ ห้องคลอด และหลังคลอด ของโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ โรงพยาบาลบาเจาะ และโรงพยาบาลระแงะ ระยะเวลา 6 สัปดาห์ กิจกรรมในรายวิชากำหนดให้นักศึกษาใช้

กระบวนการพยาบาล ในการปฏิบัติการพยาบาลและมีการให้คำปรึกษา สอนสุขศึกษาแก่ผู้รับบริการและญาติ การวัดและการประเมินผลของรายวิชา ได้ให้นักศึกษาประเมินรายวิชา และประเมินการสอนของอาจารย์ โดยให้อาจารย์ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ตามแบบประเมินที่กำหนดให้ อย่างไรก็ตามการประเมินดังกล่าวยังขาดข้อมูลย้อนกลับในส่วนที่เป็นการประเมินผลจากผู้รับบริการ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้รับบริการในแหล่งฝึกปฏิบัติ ที่มีต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ดังกล่าว เนื่องจากเป็นข้อมูลที่สำคัญและมีประโยชน์ ต่อการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพยาบาลให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้รับบริการในแหล่งฝึกปฏิบัติต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1
2. ศึกษาข้อเสนอแนะของผู้รับบริการในแหล่งฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดความคิดเห็นของ Wahlmen, (1973) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นภาวะของจิตใจที่ผ่านประสบการณ์แล้ว เกิดการเรียนรู้และผลักดันให้เกิดความคิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่งความคิดเห็นของผู้รับบริการ เป็นสิ่งที่สำคัญที่ช่วยประเมินการปฏิบัติการพยาบาลว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการ ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ ด้านความสะอาดจากการบริการ และความพึงพอใจต่อผู้ให้บริการมากน้อยเพียงใด โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น คือ ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของบุคคล หมู่คณะ เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยความคิดเห็นจะเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นความคุ้นเคยซึ่งถือว่า เป็นประสบการณ์ตรงซึ่งสัมพันธ์ กับวัตถุประสงค์รายวิชาที่เน้นการพยาบาล ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ ซึ่งแนวคิดความคิดเห็นของผู้รับบริการในแหล่งฝึกปฏิบัติที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาในครั้งนี้ ต้องส่งผลสัมฤทธิ์ในทางบวกต่อการจัดการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลได้ประสบการณ์ฝึกปฏิบัติครบตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้การศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้รับบริการ ที่มารับบริการที่แผนกฝากครรภ์ ห้องคลอด และหลังคลอดโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ โรงพยาบาลระแงะ และโรงพยาบาลบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ที่มารับบริการในช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2559

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หญิงตั้งครรภ์ หญิงคลอด และมารดาหลังคลอด ที่มารับบริการโรงพยาบาล นราธิวาสราชนครินทร์ โรงพยาบาลระแงะ และโรงพยาบาลบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 466 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

โดยนำจำนวนประชากรทั้งหมด ที่มารับบริการแผนกฝากครรภ์ ห้องคลอด และหลังคลอดโรงพยาบาล นราธิวาสราชนครินทร์ โรงพยาบาลระแงะ และโรงพยาบาลบาเจาะ มาใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางกำหนดขนาดตัวอย่างสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละพื้นที่ ของแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 1,030 คน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้แบบเจาะจง ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของหญิงตั้งครรภ์ หญิงคลอด และมารดาหลังคลอด ที่มารับบริการในแต่ละโรงพยาบาล ของปี พ.ศ. 2558 คือ โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 248 คน โรงพยาบาลระแงะ 66 คน และโรงพยาบาลบาเจาะ 152 คน รวมทั้งหมด 466 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดดังต่อไปนี้

1. หญิงตั้งครรภ์ หญิงคลอด และมารดาหลังคลอดอายุ 18 ปีขึ้นไป
2. สามารถสื่อสาร ฟัง อ่าน พูด เขียนภาษาไทยได้
3. ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ อายุระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ และสถานภาพสมรส

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน ของนักศึกษาพยาบาลใน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพยาบาล จำนวน 3 ข้อ ความเหมาะสมในการให้กิจกรรมพยาบาล จำนวน 7 ข้อ ความสามารถของนักศึกษาในการให้กิจกรรมการพยาบาล จำนวน 6 ข้อ และบุคลิกภาพของนักศึกษาจำนวน 13 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (คะแนน 1-5) คือ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด โดยแบ่งระดับความคิดเห็นในภาพรวม และรายด้านออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.32 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ใน 4 ด้านน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.33-3.66 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ใน 4 ด้านปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ใน 4 ด้านมาก

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 1 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วน ไปตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลสาขาการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ 2 คน และพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 1 คน และหาค่าความเที่ยงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าเท่ากับ 0.83

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ บาเจาะ และระแงะ ผู้วิจัยเสนอโครงร่างวิจัยที่ผ่านการพิจารณา จากคณะกรรมการประเมินงานวิจัยด้านจริยธรรมคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อได้รับอนุญาตผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับตัวแทนของแหล่งฝึก และเมื่อพบกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด ผู้วิจัยชี้แจงผู้เข้าร่วมวิจัย เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีการดำเนินการ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถบอกเลิก หรือยุติการเข้าร่วมวิจัยโดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผลใด ๆ ให้ผู้วิจัยทราบ เพื่อการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 466 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลที่ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบบสอบถามส่วนบุคคลแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลใน 4 ด้าน โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ทำการวิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มของเนื้อหาที่สำคัญ ตามประเด็นที่สอดคล้องกัน (Content Categorization)

จริยธรรมวิจัย

หลังจากโครงการวิจัยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการประเมินงานวิจัย ด้านจริยธรรมคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์และโรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์เลขที่ 002/2559

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 50.4 มีการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 46.5 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 74.2 มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 61.5 และมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 99.3

2. ความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา

2.1 ความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาในภาพรวม

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 จำแนกโดยภาพรวม

ความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติงาน	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล	3.38	1.00	ปานกลาง
2. ด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล	3.89	0.81	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล	4.04	0.79	มาก
4. ด้านบุคลิกภาพ	4.59	0.65	มาก
โดยรวม	3.98	0.81	มาก

จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.98$, $SD=0.81$) ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($M=4.59$, $SD=0.65$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ($M=4.04$, $SD=0.79$) และด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ($M=3.89$, $SD=0.81$) ส่วนด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($M=3.38$, $SD=1.00$)

2.2 ความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาในแต่ละด้านสำหรับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาจำแนกรายด้านและรายชื่อ

2.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อการฝึกปฏิบัติงานของ นักศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลจำแนกรายชื่อ

ความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นขณะปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล	4.06	0.79	มาก
2. เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการและญาติได้ปฏิบัติตามความเชื่อ วัฒนธรรม ค่านิยม	4.03	0.80	มาก
3. การรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้รับบริการ	4.02	0.77	มาก

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อ โดยข้อการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นขณะปฏิบัติการพยาบาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($M=4.06$, $SD=0.79$) และข้อการรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้รับบริการมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($M=4.02$, $SD=0.77$)

2.2.2 ด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อการฝึกปฏิบัติงานของ นักศึกษาด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลจำแนกรายชื่อ

ความคิดเห็นต่อการฝึกการปฏิบัติงานด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. เปิดเผยร่างกายของผู้รับบริการเท่าที่จำเป็น	4.12	0.75	มาก
2. มีการขออนุญาต ซ้ำแฉงแก่ผู้รับบริการและครอบครัวทราบก่อนปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล	4.07	0.75	มาก
3. แสดงออกถึงความเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	3.93	0.76	มาก
4. ปกป้องสิทธิของผู้รับบริการขณะปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล	3.85	0.79	มาก
5. ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลครอบคลุมกาย จิต สังคม จิตวิญญาณ	3.84	0.82	มาก
6. ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้รับบริการ	3.79	0.86	มาก
7. ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลใช้เวลาเหมาะสม	3.66	0.94	มาก

จากตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อ โดยข้อเปิดเผยร่างกายของผู้รับบริการเท่าที่จำเป็น มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($M=4.12, SD=0.75$) และข้อปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลใช้เวลาเหมาะสม มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($M=3.65, SD=0.94$)

2.2.3 ด้านความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล จำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นต่อการฝึกการปฏิบัติงานด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. การให้ข้อมูล/ชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการดูแลสุขภาพ	3.59	0.98	ปานกลาง
2. การตอบข้อซักถาม/ข้อสงสัยได้ชัดเจน	3.51	0.99	ปานกลาง
3. การให้คำแนะนำผู้รับบริการที่มีประโยชน์ในการดูแลสุขภาพ	3.45	0.97	ปานกลาง
4. การให้คำแนะนำที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	3.38	0.99	ปานกลาง
5. สามารถประเมินภาวะสุขภาพของผู้รับบริการครอบคลุมทางด้านร่างกาย จิตใจ และความเชื่อ	3.21	1.04	ปานกลาง
6. มีความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล	3.19	1.07	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยข้อการให้ข้อมูล/ชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการดูแลสุขภาพ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($M=3.59, SD=0.98$) และข้อมีความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($M=3.19, SD=1.02$)

2.2.4 ด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้รับบริการต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา จำแนกรายข้อ

ความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติงานด้านบุคลิกภาพ	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. การพูดจาสุภาพอ่อนโยน	4.56	0.61	มาก
2. เป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพ	4.55	0.66	มาก
3. ความเป็นกันเอง	4.53	0.63	มาก
4. มีสัมมาคารวะ แสดงกิริยา ท่าทางเหมาะสม	4.53	0.66	มาก
5. การมีกิริยามารยาทเหมาะสม	4.52	0.65	มาก
6. ความเต็มใจในการปฏิบัติงาน	4.52	0.65	มาก
7. ความเป็นมิตรยิ้มแย้มแจ่มใส	4.52	0.72	มาก
8. การใส่ใจ/รับฟังข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ	4.52	0.69	มาก
9. การให้ความสนใจผู้รับบริการโดยเท่าเทียมกัน	4.51	0.65	มาก
10. การตรงต่อเวลา	4.51	0.69	มาก
11. ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	4.52	0.67	มาก
12. มีความกระตือรือร้น	4.48	0.64	มาก
13. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	4.47	0.67	มาก

จากตาราง 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่นักศึกษาการพูดจาสุภาพอ่อนโยนมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($M=4.56$, $SD=0.61$) ส่วนข้อที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($M=4.47$, $SD=0.67$)

3. ข้อเสนอแนะต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ 2 ดังนี้

1. นักศึกษาควรฝึกฝนการใช้ภาษามลายูก่อนขึ้นปฏิบัติงานและควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เนื่องจากผู้ป่วยบางคนไม่สามารถฟัง พูด ภาษาไทยได้
2. นักศึกษาควรมีการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ให้มั่นใจก่อนที่ปฏิบัติจริงโดยเฉพาะทักษะการทำคลอด
3. นักศึกษาควรมีการอ่านหนังสือ หาความรู้ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงาน
4. นักศึกษาควรมีการวางแผนกิจกรรมการพยาบาลก่อนที่จะปฏิบัติจริง เนื่องจากบางครั้งนักศึกษาลืมกิจกรรมการพยาบาลที่จะให้
5. ควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการฝึกทักษะการพยาบาล

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นของผู้รับบริการในแหล่งฝึกปฏิบัติต่อการปฏิบัติงานในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล มารดา ทารก และผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษามีความพร้อม

วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้

ในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานในรายวิชาดังกล่าว ทั้งทางด้านความรู้ แนวทางการเตรียมตัว และการฝึกปฏิบัติงาน เนื่องจากนักศึกษาได้เรียนภาคทฤษฎีในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ 1 มีการฝึกปฏิบัติกับหุ่น และมีการสาธิตย้อนกลับกับหุ่นพี่ ก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นไปตามหลักการจัดเนื้อหาวิชาที่นักศึกษา จะต้องมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต้องเรียนมาก่อน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาก่อนแล้ว จึงนำไปประยุกต์ใช้จริงกับผู้รับบริการในการฝึกภาคปฏิบัติ ประกอบกับนักศึกษาได้มีการทบทวนความรู้ในการประชุมปรึกษาก่อน และหลังการฝึกปฏิบัติงานของแต่ละวันร่วมกับอาจารย์/ครูที่เลี้ยงที่นิเทศภาคปฏิบัติ ร่วมกับการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลาในระหว่างการฝึกปฏิบัติงาน การที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในการศึกษาวิชาปฏิบัติการพยาบาลได้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ นักศึกษาพยาบาลถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง องค์ประกอบหนึ่งในฐานะผู้เรียน จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ต่อการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลเอง ประกอบกับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาต้องกระทำกับมนุษย์ จึงจำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะฝึกปฏิบัติการพยาบาลในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ความพร้อมด้านความรู้ในเนื้อหาการพยาบาล ความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่ม ความพร้อมในการศึกษาด้วยตนเอง และความพร้อมด้านเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญก่อนที่นักศึกษาจะฝึกปฏิบัติจริง จะช่วยเอื้ออำนวยให้การฝึกปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชาได้ (ศรีจิตร์ จันทร และธัญลักษณ์ บรรลิจิตกุล, 2555) ทำให้นักศึกษามีความพร้อม ความมั่นใจ และสามารถนำความรู้ที่มีประยุกต์ใช้ในการการปฏิบัติงานได้ตรง หรือสอดคล้องกับความต้องการด้านสุขภาพของผู้รับบริการ สามารถให้การพยาบาลผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถประเมินภาวะสุขภาพของผู้รับบริการ ครอบคลุมทางด้านร่างกาย จิตใจ และความเชื่อ หากนักศึกษาไม่มีความพร้อมจะทำให้เกิดอุปสรรค ในการเรียนรู้ตามมาได้ สำหรับความคิดเห็นของผู้รับบริการในแหล่งฝึกปฏิบัติต่อการปฏิบัติงานในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล มารดา ทารก และผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์รายด้าน พบว่าด้านบุคลิกภาพ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล และด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ส่วนด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลพบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านบุคลิกภาพ ของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ระบุว่า นักศึกษาพูดจาสุภาพอ่อนโยน มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากสัมพันธ์ภาพ เป็นเรื่องสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน จากการติดต่อและเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ดังนั้น พฤติกรรมที่แสดงออกมามีความเหมาะสมคือ สุภาพ ให้เกียรติ ยอมรับนับถือ และเข้าใจผู้อื่น (สุรพล พยอมแย้ม, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งเป็นวิชาชีพที่ต้องมีการติดต่อ และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นผู้รับบริการหรือญาติ ตลอดจนบุคลากรที่สุขภาพอื่น ๆ ดังนั้นสัมพันธ์ภาพจึงเป็นขั้นตอนสำคัญหนึ่ง ของการปฏิบัติการพยาบาล (สมจิต หนูเจริญกุล, 2543) ทั้งนี้ การแสดงออกด้วยท่าทีและหน้าตาที่สดชื่นแจ่มใส มีรอยยิ้ม และแสดงความตั้งใจรับฟังจะช่วยเสริมสร้างให้ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันดียิ่งขึ้น ทั้งนี้แบบประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติงานของนักศึกษาในรายวิชา ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ว่าให้มีการประเมินเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพกับผู้รับบริการ และครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ทั้งในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน รวมถึง มีความรู้ความเข้าใจในหลักศาสนา หลักจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนสิทธิ

มนุษย์ชน เคารพในคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งนักศึกษาจะต้องผ่านการประเมินร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงจะได้รับการประเมินผลของรายวิชา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของศิริพันธ์ุ ศิริพันธ์ุ (2554) ที่พบว่า ผู้รับบริการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้การพยาบาลของนักศึกษา ทั้งในด้านบุคลิกภาพ และการรักษาพยาบาลที่คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม จึงส่งผลให้คะแนนรายด้าน และข้อที่ระบุว่าข้อนักศึกษา พุดจาสุภาพอ่อนโยนอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่ระบุเรื่องนักศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย น้อยที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะเป็นการขึ้นฝึกปฏิบัติวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์เป็นครั้งแรก ซึ่ง นักศึกษาไม่คุ้นเคยกับสถานที่ พยาบาล รวมทั้งการบริหารจัดการในการให้การพยาบาลผู้รับบริการ ส่งผลให้ นักศึกษาไม่สามารถบริหารจัดการในการฝึกปฏิบัติงาน อาจจะทำให้ นักศึกษาบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษา ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ใน ภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง โดยข้อที่ระบุว่าการให้ข้อมูล/ชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการดูแลสุขภาพ มีค่าคะแนน เฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งอธิบายได้ว่านักศึกษามีความรู้พื้นฐานก่อนในภาคทฤษฎี และมีการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะฝึกปฏิบัติงาน และสามารถให้ข้อมูล/ชี้แนะได้ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ สามารถสื่อสารให้ผู้รับบริการเข้าใจง่าย เนื่องจากนักศึกษาร้อยละ 95 เป็นชาวมุสลิม ทำให้การสื่อสารมีความเข้าใจ ง่ายยิ่งขึ้นระหว่างผู้รับบริการ และนักศึกษา และนักศึกษามีความเข้าใจถึงความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณีของ ผู้รับบริการเป็นอย่างดี ประกอบกับในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ นั้น ได้กำหนดให้นักศึกษาส่งแผนการ พยาบาล และเข้าร่วมปรึกษากับอาจารย์ผู้ฝึกสอน/พยาบาลที่เลี้ยงก่อน และหลังการฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง ทุกวัน จึงทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และได้นำข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปรับปรุงแก้ไข การวางแผน ให้การพยาบาลและกิจกรรมการพยาบาล ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงอาจทำให้กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็น ว่านักศึกษามีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพของผู้รับบริการ ที่มีประโยชน์ และให้ คะแนนในระดับมาก อย่างไรก็ตามนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 เป็นการขึ้นฝึกปฏิบัติงานครั้งแรกในรายวิชาปฏิบัติ การพยาบาลมารดา ทารกและผดุงครรภ์ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์น้อยในด้านทักษะการปฏิบัติงานสำหรับการ ให้การพยาบาลในระยะตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอดจึงทำให้นักศึกษาไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรมการ พยาบาล โดยเฉพาะกิจกรรมการพยาบาลที่สลับซับซ้อนและทักษะใหม่ เช่น การทำคลอด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ดังคำกล่าวที่ว่า “ตนเองรู้สึกว่าการศึกษานี้ไม่ค่อยมีความมั่นใจเลย เมื่อต้องเจาะเลือดหรือทำคลอด” อีกทั้งข้อจำกัดเรื่องเวลาในการสาธิตย้อนกลับ และฝึกปฏิบัติการในห้องปฏิบัติ การของนักศึกษาที่น้อย ทำให้นักศึกษามีโอกาสฝึกทักษะเพื่อให้เกิดความชำนาญ และสร้างความมั่นใจที่น้อย เช่นเดียวกันจึงอาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนข้อมีความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านความเหมาะสม ของการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยข้อเปิดเผยร่างกายของผู้รับบริการเท่าที่จำเป็น มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเนื่องจากนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 มีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน และให้การพยาบาลผู้รับบริการ อีกทั้งนักศึกษาผ่านการประเมินด้าน คุณธรรมจริยธรรมในขณะฝึกปฏิบัติงานที่ผ่านมา และผ่านการเรียนทฤษฎีวิชาจริยศาสตร์ และกฎหมายวิชาชีพ การพยาบาลซึ่งอาจารย์ผู้สอนทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติได้ให้ความสำคัญในเรื่องการเคารพสิทธิของผู้ป่วย ซึ่ง สอดคล้องกับหลักจริยธรรมของวิชาชีพพยาบาล (Ethical Principles) หลักจริยธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับ

การปฏิบัติทางการพยาบาล (Veatch & Fry, 1995) มี 6 ประการ ซึ่งก็คือ การเคารพสิทธิของผู้รับบริการเป็นสำคัญจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่าง ให้คะแนนข้อเปิดเผยร่างกายของผู้รับบริการเท่าที่จำเป็น มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด และจากการขึ้นฝึกปฏิบัติงานครั้งแรก ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและผดุงครรภ์ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์น้อยในการปฏิบัติงาน สำหรับการให้การพยาบาลในระยะตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด จึงทำให้นักศึกษาไม่สามารถสามารถควบคุมสถานการณ์ หรือดำเนินกิจกรรมการให้การพยาบาลให้เป็นไปตามแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้ได้ เช่น การให้การพยาบาลใช้เวลามากกว่าที่กำหนดไว้ จนเกิดผลกระทบทําให้พยาบาลต้องให้การพยาบาลด้วยตนเองเนื่องข้อจำกัดของเวลา จึงทำให้นักศึกษาให้คะแนนข้อปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลใช้เวลาเหมาะสมมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นขณะปฏิบัติการพยาบาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนได้เน้นให้นักศึกษาเห็นคุณค่า และความเชื่อของผู้อื่นโดยได้จัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ การร่วมอภิปรายกับกลุ่มเพื่อนซึ่งสิ่งสำคัญในการที่จะพัฒนาความตระหนักรู้ให้กับนักศึกษา คือการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ศิริพันธ์ุ ศิริพันธ์ุ และประณีต ส่งวัฒนา, 2557) การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการมีส่วนร่วมนำไปสู่การพิจารณา ตัดสินใจอย่างมีคุณค่า และชอบธรรม โดยจะทำให้ผู้ส่วนร่วมนั้นเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมมากขึ้นมีความรู้สึกภาคภูมิใจ เพิ่มคุณค่าในตนเอง ทำให้ประสบผลสำเร็จในการดูแลสุขภาพตนเอง (รุ่งนภา จันทรา และอดิยาณ์ ศรีเกษตริน, 2560) ซึ่งความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการในการวางแผนการพยาบาล ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาให้ผู้รับบริการเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดในการจัดกิจกรรมจึงทำให้นักศึกษาให้คะแนนข้อการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นขณะปฏิบัติการพยาบาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด อย่างไรก็ตามข้อจำกัดด้านระยะเวลา คือนักศึกษาจำเป็นต้องให้กิจกรรมการพยาบาลอย่างอื่น และประสบการณ์การดูแลผู้รับบริการในระยะตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอดที่น้อย จึงทำให้นักศึกษาให้คะแนนข้อการรับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะของผู้รับบริการ

การนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยในนักศึกษาชั้นปี 3 ซึ่งเป็นการฝึกครั้งแรกในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ จึงทำให้นักศึกษามีประสบการณ์น้อย และไม่สามารถที่นำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้การปฏิบัติได้อย่างครอบคลุม แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่รายด้านยังพบว่าด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษา ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนสามารถนำข้อวิจัยดังกล่าว มาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยมีการเตรียมความพร้อม ให้กับนักศึกษาทั้งด้านความรู้ และทักษะการพยาบาล และให้นักศึกษารุ่นพี่มาเล่าประสบการณ์ก่อนฝึกปฏิบัติงานจริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในนักศึกษาชั้นปี 4 ที่ผ่านประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน และควรทำเก็บข้อวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถประเมินพัฒนาการของนักศึกษา และควรเก็บข้อมูลจากพยาบาล และอาจารย์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. (2554). *รายละเอียดของหลักสูตรพยาบาล-ศาสตร์บัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554*. นราธิวาส: มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- ยุวดี วัฒนานนท์. (2552). *การจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลทางการพยาบาลศึกษา*. เอกสารประกอบการสอน, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รุ่งนภา จันทรา และอติญาณ์ ศรีเกษตรริน. (2560). ทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราษฏร์ธานี. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 4(1): 180-190.
- ศรีจิตร์ จันทร และธัญลักษณ์ บรรลือชิตกุล. (2555). ความพร้อมในการฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. *วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย*, 5(1): 32-45.
- ศุภิสรา สุวรรณชาติ และนัฐชญา ครูเจริญ. (2553). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา*, 16(2): 72-82.
- ศิริชัย กาญจนวสี. (2548). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล*. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ และประณีต ส่งวัฒนา. (2557). วิธีการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีของ แคมพินฮา - บาร์คท. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 6(1): 146-157.
- สมจิต หนูเจริญกุล. (2543). *การพยาบาล: ศาสตร์ของการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: หจก. วี. เจ. พรินติ้ง.
- สุรพล พยอมแย้ม. (2548). *จิตวิทยาลัมพันธ์ภาพ*. กาญจนบุรี: สหทัยพัฒนาการพิมพ์.
- อารมณ์ทิพย์ บัวเพชร และวรรณิ์ จันทร์สว่าง. (2554). ความคิดเห็นของผู้รับบริการในแหล่งฝึกต่อการปฏิบัติงานในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารพยาบาลและการศึกษา*, 4(2): 10-22.
- Wahlmen, B. B. (1973). *Dictionary of Behavior Science*. New York: Litton Education.
- Fothergill, B. F. & Higuchi, K. S. (1995). Selecting Clinical Learning Experience: An Analysis of the Factors Involved. *Journal of Nursing Education*, 34(1): 37-41.

Gerlach, Vernon, S., Donald, P. Ely., Teaching. & Media. (1980). *A Systematic Approach*. (2nded). New Jersey: Prentice Hall.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activity. *Educational and Psychological Measurement*, 80: 607-610.

Veatch, R. M. & Fry, S. T. (1955). *Case Studies in Nursing Ethics*. Boston, MA: Jones & Bartlett.